

LLAZAR SIILOI

BIBLIOTEKA

· BSH-1

S 57

MIKU

TIRANË, 1963

PARATHANJE

Më kujtohet vetëm viti: 1950. Muajin nuk e mbaj mend. Atë kohë ndodheshim në Moskë për studime të larta. Në dhomën tonë të konviktit ishin mbledhur disa shokë shqiptarë. Midis tyre kishim një edhe poetin Llazar Siliqi, student të institutit të letërsisë «M. Gorki». Unë, si më i ri në mes të atyre që ishin të pranishëm, kisha qëndruar i heshtur në një cep të dhomës dhe po dëgjoja bisedat e shokëve më të rritur. Vonë, kur biseda filloi të mehej, Llazari, pak si i kuqur në fytyrë, na pyeti:

— A dëshëroni t'ju lexoj një poemë të re që kam shkruar?

Shokët e pritën me qejf këtë propozim. Dhe menjëherë miku im i ri dhe shumë i dashur i gjithë viteve të mëpastajme që nga ajo natë, nisi të na lexojë me zjarr poemën «MIKU», të cilën të gjithë e pritën me entuziazëm.

Kaluan ditë, muaj e vite. Unë ndenja edhe herë të tjera me orë të tëra me poetin

Llazar Siliqi. Me sy të skuqur nga gjumi e me laps në dorë, të ulur pranë tryezës studenteske rrinim bashkë e ai lexonte e rilexonte vargjet e mij të parë, korigjonte e më fliste me kurajo për të mbajtur fort në duar pendën.

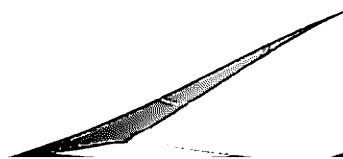
...Kështu e kam njohur unë poetin Llazar Siliqi.

Ndoshta se pse njohja e ime me Llazar Siliqin përkoj atëhere me leximin e parë të poemës «Miku» në një rreth shoqëror, unë më dëshirë të veçantë pranova kërkesën e redaksisë së letërsisë për fëmijë të Ndërmarrjes së Botimeve «Naim Frashëri» që të shkruaj këto dy radhë, si parathënje për këtë botim të ri të poemës, pregatitur nga autori posaçërisht për lexuesit e vegjël pionierë.

Poema «Miku» padyshim është një nga veprat më të mira poetike të autorit. Poeti është frymëzuar për këtë vepër nga një ngjarje e ndodhur pak a shumë, ashtu siç përshkruhet edhe në poemë. Në marsin e vitit 1949 në shtypin tonë u botua letra që shoku Enver Hoxha i drejtonte rreshterit Safet Malaj, i cili pasi u kthye nga ushtria u tremb shumë nga vështirësitë, me të cilat jetonte fshati i ynë në atë kohë. Në këtë letër të shokut Enver, udhëheqësit të dashur të partisë dhe popullit tonë, duket qartë se sa mirë i njihite partia hallet dhe dertët

e popullit dhe sa shumë përpiquej e luftonte ajo, si gjithnjë, për përmirësimin e jetës së popullit dhe ndërtimin e socializmit. I frymëzuar nga kjo ngjarje, poeti Llazar Siliqi na përshkruan një tablo shumë emocionante të takimit të udhëheqësit tonë me fshatarin plak Hasan Fani në kasollen e tij. Nga kjo del qartë, se edhe ideja kryesore e poemës janë lidhjet e ngushta të partisë me popullin. Poema fund e krye përshkohet nga optimizmi i madh i autorit për jetën e lumtur që e pret popullin tonë dhe për realizimet e mëdha të socializmit, shumë nga të cilat ju i shihni në jetë në kooperativat e shumta që janë krijuar anembanë Shqipërisë. Poema është ndërtuar në detaje realiste, të cilat të ndihmojnë të njohësh rrugën e vështirësive nga kaloi populli ynë gjatë gjithë viteve të pasçlirimit.

BEDRI DEDJA

Pranë oxhakut rri Hasani,
pi duhan edhe mendon.
Bumbullon e fryn murlani,
tymi sytë krejt t'i verbon . . .

Hej ti, tym, o tym i zi,
shumë ke ndejë n'kësollat tona!
Por ka ardhë një mot i ri
e nuk duem në tym të zi
ta çojmë jetën. Porse dona
t'rrojme si njerz, t'na çelen sytë,

t'kemi bukë e t'kemi dritë,
t'kalojmë ditët pa u mërzitë,
t'kalojmë vitet kurrë pa u plakë!

N'votër drutë ç'po ndizen flakë.
Së ç'ia ngrohin zemrën plakut,
që mendon sot pranë oxhakat
si i kaluen të njëqindvjetat,
se si i shkoi si andërr jeta . . .

Por ja dera po troket:

— A don miq, o Hasan Fani?

— Hajde, bujrum! —

thurret Hasani.

Edhe çohet, miqtë i pret,
mbrendë u prin si e lyp zakoni
edhe nuses i ban za
me pjekë kafet.

— Urdhënoni!

Bukë e krypë e zemër ka
për miq t'vet gjithmonë shqiptari,
po për miq t'mirën q'ia duen. —

Rreth oxhakat si u rreshtuen,
ndër tre miqtë fjalën i pari
merr një burrë, një burrë azgan:
— Kemi ardhë na, o Hasan,
për me pa ndër këto ana
si rrojnë njerzit. Nga Tirana
jemi nisë me ndejë me ju,

me u kshillue, me bisedue,
si ma mirë na me punue,
si Shqipninë na me e ndërtue,
që t'ketë bukë e begati,
ta bajmë jetën si n'Rusi, —
gjithë anmiqtë t'na e kenë zili! —

Edhe ndizet muhabeti.
N'votër zjarri buzëqesh.
Plaku thotë veti me veti:
miq të tillë asht mirë të kesh!
Edhe zemrën fjala e mikut
thue ia ngroh e thue ia ndrin,
njëqindvjetat Hasan Fani
thue mbi shpinë nuk po i ndin . . .

Thith duhan e tue mendue
fillon miqve me u tregue:

— Dy vjet luftova nëpër pyje,
dy vjet, o biri im,
atje në buzë të një koriye
varrosa nipin tim.
Ma vranë ballistat, i vraftë zoti!
Shtëpinë por e kam plot
me bij e nipa, dhe ksi moti
hambar' do e kemi plot!

Në hasmëni më shkoi gjithë jeta
me agà e me bejlerë,
porse i vetëm unë nuk mbeta
e dola unë me nder.

Sepse na priu, o bir, Partija,
na qiti faqebardhë,
dhe ka besim fshatarësija —
dit t'bukra kanë me ardhë!

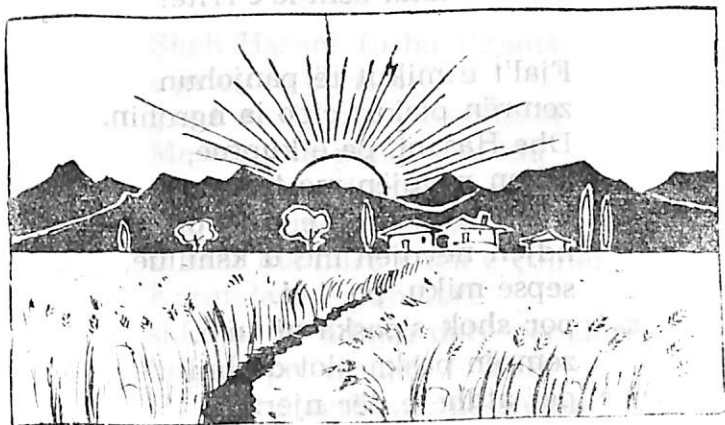
Por, ndoshta, s'do i gëzoj, o bir . . .

Të rrojnë fëmijët tonë!

(Megjithse vdekja do t'ish mirë
me m'ardhë paksa ma vonë! . . .)

Dy nipa, Aliun dhe Selimin,
i kam unë në ushtri,
me synin katër ruejnë kufinin
në jugë e në veri.
Kam shpresë këtë vit dhe Selim trimi
m'pranohet në Parti! —

Shikojnë miqtë si pranë oxhakut
flet Hasani, sytë shkëndi,
si për t'ardhmen andrron plaku,
porse plak me shpirt të ri.
Duert i ka t'zeza si toka,
krejt reckosë rrobet e tija,
porse zemrën plot barot ka, —
gjak të ri i dha Partija!

Kalojnë orët. Muhabeti
rreth oxhakut po vazhdon.
Jashtë natyra asht e qetë,
dielli fshatin tash ndriçon...
Edhe miku gojëmjaltë
me Hasanin kuvendon.
Pyet për tokë, që i dha Partija,
për tokë t're që paska hapë
plaku vetë me tre të bijtë,
pyet a u vijnë hakut kulakve,
që duen fshatit me i pi gjak'n e
duen me mbjellë veç mosbesim.
Pyet për hallet që ka shpija.
A po e lodh ndopak pleqnija?
Po a shkojnë në shkollë fëmijtë?
Gratë mësojnë këndim e shkrim?..—
Thue fshatar asht lé e rritë!

Fjal't e mikut të panjohun
zembrën plakut ç'po ia ngrohin.
Dhe Hasani, pa e kuptue,
ndjen nevojën me tregue
n'jetë ç'ka heqë e ç'ka provue,
ndjen nevojën me u kshillue,
sepse miku, po, i ri,
por shok s'paska në urti,
zembrën paska plot dashni
për atdhe e për njerzi!